

KVINDEN OG SAMFUNDET

Udgivet af

Dansk Kvindesamfund

Nr. 7.

Kontor: Nørregade 33, St.

4. April 1903.

Udgaar hveranden Lørdag.

19. Aag.

Koster 50 Øre Kvartalet (+ 13 Øre i Postpenge i København. + 15 Øre i — i Provinserne.) Enkelte Numre 10 Øre.

Julie Laurberg,

Fotograf.

Hotel du Nord.

Indgang ad Porten.

Elevator.

Marie Steffensens Skole

for Snitmønstertegning,

Tilskæring og Kjølesyning,

Zinnsøgade 2, 2. Sal.

Fagskolen for Linnedsyning.

Nørregade 33, St.,

uddanner Elever i Linnedsyning til Erhverv. Tr. Kl. 10—3.

Vore brændte og malede Arter

Bjergmokka og ekstrafine Javakaffer

sælges fra 250 Øre til 110 Øre pr. Pd.

Neiendams brændte Java Santos
til 80 Øre pr. Pd.

Neiendams brændte Rio Santos
til 64 Øre pr. Pd.

Firmaerne **Neiendams Detailudsalg** er i
Skindergade 36, lige for Skoubogade, og i
Adelgade 34, Hj. af Helsingørgade.

Forskriv selv Deres Klæde

til Herre-, Dame- og Børnedragter. Prøver
gratis fra **Hesselhuus Uldvarefabrik**, Arden St.
Produkt og Garn modt. til Fabrikation.

Dansk Kvindesamf. Fæstekontor,
Nørregade 33, St.,

anviser Husbestyrerinder, Kokke-, Stue- og
Barnepiger.

Kvinden og Samfundet.

Bestilles i Provinserne paa nærmeste
Posthus og hos Landpostbudene, i
København paa nærmeste Posthus og
paa Bladets Kontor.

Abonnement 50 Øre + Postpenge,
i København 13, i Provinserne 15 Øre
Kvartalet.

Kvinden og Samfundet.

Opmærksomheden henledes paa, at
„Kv. og Samf.“ giver Abonnentsamlere
den sædvanlige Boghandleravance:
40 % saaledes, at man for hver til
Kontoret, Nørregade 33, St., ind-
endt Kvitte fra Postvæsenet
paa en Abonnent (dog mindst 5 ad
Gangen) vil faa 20 Øre — 1 Kr. for
5 ny Abonenter — tilbagesendt.

Redaktøren træffes i sit Hjem,
Amalievej 9, sikkrest 5—7.

Bøger og Blade bedes sendte til samme
Adresse. Mundtlig Besked modtages
paa **Dansk Kvindesamfunds Kontor**
aabant 8—7, og hertil bedes man hen-
vende sig om alt Ekspeditionen ved-
rørende.

Klager over Mangler ved Forsendel-
sen bedes skriftligt indsendt til S. Ras-
mussen, Ravnshøjsgade 19, 2. Sal.

Magdalene Thoresen.

Magdalene Thoresen er død!
— Den gamle, gode Ven er borte, hos
hvem man altid fik det opmuntrende Ord,
det lysende Blik, der gjorde, at man
var stærkere og gladere, naar man gik,
end naar man kom. Hvor var vi stolte,
da vi første Gang — 1891 — i Dansk
Kvindesamfund havde den fra Ungdom-
men beundrede Digterinde mellem os.
Hvor fyldte hun ikke, baade naar hun som
der ydede noget for en større Kreds,
og naar man sad alene med hende og
lyttede til hendes altid noget storstilede
Tale. Ikke at tale om, naar hun
traadte frem som Repræsentant for os
andre, f. Eks. da det gjaldt at hylde
Hostrup, en Hylding der endte med, at
de to faldt hinanden i Armen med
lige straalende Ansigter!

Mindet om hende, hendes rige og
stærke Personlighed, den Sympati, hun
har vist os og vort Arbejde, vil altid
være en Spore for os til, selv om
Vejen er trang, at holde Hovedet højt
og Ryggen rank.

Vi vil i næste Nr. bringe en Skil-
dring af Magdalene Thoresens Liv og
Forfattervirksomhed. Andetsteds i Blad-
et vil man i Dag finde en Anmeldelse
af „Signes Historie“, der var skrevet
og bestemt for dette Nr., før Budskat-
bet om hendes Død kom.

Helen Blackburn

1843—1903.

„A Record of the Womens' Suffrage Movement
in the British Isles“.

Vil man forstaa den engelske Kvindes
Stilling i Samfundet, maa man først
og fremmest søge at forstaa den engelske
National karakter. Et Frisind,
parret med en næsten stædig Ved-
hængen ved det tilvante, gammel-
kendte, en radikal Liberalisme og sam-
tidig en næsten middelalderlig Kon-
servativisme er et af dens Særtegn.

Helen Blackburn's Bog klargør dette
for enhver tænkende Læser. Med Rette
peger hun i sine indledende Sætninger
paa, at den Blanding af angelsachsisk,
romersk og feudal Indflydelse, som
endnu overalt spores i den engelske
Lovgivning, ogsaa har sat sine Spor
i den engelske Kvindes Stilling i det
offentlige Liv.

Bogen er interessant og lærerig for
enhver, som erkender, at Kvindens
Ansvar og Virkefelt strækker sig vi-
dere end til Hjemmets Vægge, at hun,
ligesom Manden, har Pligter, og derfor
ogsaa maa have Rettigheder i Sam-
fundet, ikke alene i sin nærmeste
Familie.

Kort, men fyndig skildrer Forf. den

engelske Kvindes Udvikling og Stilling
i svundne Aarhundreder. Hun viser,
at det angelsachsiske Element nød-
vendigt giver Kvinden en friere, selv-
stændigere Stilling end den romerske
Ret. Hun paaviser endvidere, hvor-
ledes Respekten for Arveretten under
Feudalsystemet sikrede Kvinden sine
Arverettigheder ved Siden af Manden,
og hvorledes Abbedisserne i den katolske
Tid havde en Magt, som var sideordnet
med den store Adels; endelig, hvorledes
i den industrielle Verden, Kvinden, som
Medlem af de gamle Laug, ogsaa nød
Rettigheder, og havde Pligter fælles med
Manden.

Reformationens Indførelse og Lau-
genes Forsvinden var to svære Slag
for Kvindens Rettigheder. Den for-
andrede Samfundsudvikling havde til
Følge, at Kvindens Stilling ogsaa blev
en anden. Hun benyttede sig ikke
længere af sine gamle Rettigheder,
og da hun aldrig gjorde Brug af dem,
glemte Samfundet efterhaanden, at
hun nogensinde havde været i Be-
siddelse af dem. En lang haabløs
Tid fulgte, „the long ebb“, (den lange
Ebbe). Knn nogle faa Kvindenavne,
saasom Elizabeth Carter, 1717—1806,
Hannah More 1763—1833, Mrs.
Trimmer 1741—1810, Mrs. Barbaud
1743—1823, Mary Wollstonecraft
1759—1797, dukker op af Mørket.
Det var Kvinder, som hovedsagelig
igennem deres Skrifter søgte at paa-
virke Ungdommen, for derigennem,
som Helen Blackburn udtrykker sig,
at vække den „retfærdige Utilfredshed“
i de kommende Generationer.

Saaledes var Tilstanden: en fuld-
stændig Ligegyldighed hos det store
Flertal af Kvinder; en gærende Uro
og Utilfredshed hos nogle faa, da
„the Reform Act“ af 1832 for første
Gang indførte Ordet „male“ (mandlig)
i Loven og dermed gjorde til Lov,
hvad to Aarhundreder havde gjort til
Skik og Brug. I korte Træk paa-
viser Forf., hvorledes dette ene lille Ord
„male“ føder den lange Agitation for
Kvindernes Stemmeret, en Agitation,
som blev stedse hæftigere, mere gen-
nemgribende, jo mere Mandens stats-
borgerlige Frihed øgedes og Kvindens
samtidig indskrænkedes ad Lovens
Vej. — Dog kun ad Lovens Vej.
Socialt set forblev Kvindens Stilling
uberørt, og ligesom Manden grebes
og opdroges ogsaa hun af de store
Reformer, som bevægede Englands
parlamentariske Liv i Tredive- og
Fyrreerne. (Reform Act, Catholic
Emancipation, Abolition of the Slave
Trade, Repeal of the Corn Laws etc.)
Interessant er det at se, hvorledes
allerede i de Aar en saa fremragende
Politiker som Richard Cobden havde
Sympati for Kvindernes Krav og øn-
kede at dele den politiske Magt med
dem. Men snart samler Interessen
sig om fremragende Kvindeskikkelser,
og der er det først og fremmest Lydia
Becker, som tiltrækker sig Opmærk-
somhed. Man kan neppe være en-
gelsk af Fødsel, endnu mindre som
undertegnede, et Manchesterbarn uden
at kende hendes Navn, og man maa
være Forfatterinden af „Womens
Suffrage“ taknemmelig for, at hun i
saa korte Træk har formaaet at give
en saa fyldestgørende biografisk Skitse
af den Kvinde, som maaske mere end

nogen har bidraget til at vække en-
gelske Kvinders sociale Samvittighed.
Lydia Becker blev født i 1827 i
Manchester. Paa Fædrene Side var
hun af tysk Afstamning. Hele sin
Ungdom tilbragte hun fjernt fra det
politiske Liv, og af de Bølger, som
ogsaa begyndte at bevæge Kvindernes
Sind, naaede knapt Dønningerne hende.
Til trods for dette kan man sige, at
hele hendes Ungdomsliv maa opfattes
som Forberedelse til hendes senere
Arbejde. Rigt begavet, med Evne til
at gribe det centrale i enhver Sag,
forstaaer hun ogsaa at gjøre andre
delagtige i det intellektuelle Liv, hun
selv førte. Hendes sikre, statsmands-
agtige Blik for andres Arbejdskraft,
hendes Evne til at sætte enhver paa
sin rette Plads i Samarbejdet, udpegede
hende snart til den naturlige Leder
af en Bevægelse, som mer og mer
greb engelske Kvinders Sind, og snart
var hun Midtpunktet i Kampen for at
skaffe Kvinderne statsretslig Ligestilling
med Mænd.

Det vilde være umuligt her at frem-
føre alle de Skikkelser af betyde-
lige Kvinder, som tog og tildels
endnu tager Del i Stemmeretsbevæ-
gelsen i England. Man maa læse
Helen Blackburns Bog. I alle Dele af
England og Skotland blev Stemme-
retsforeninger grundede. I 1866 ind-
bragte de engelske Kvinder for første
Gang et Andragende om politisk
Stemmeret i Parlamentet. Andragen-
det var underskrevet af 1499 Kvinde-
navne. John Stuart Mill havde lovet
at overrække det i Underhuset, saa-
fremt 100 Underskrifter kunde samles.
Stor var hans Overraskelse, da han
modtog Rullen med mange Navne.
„Ah, this I can brandish with effect“
(Aa, med dette kan jeg gøre Virkning!)
var hans uvilkkaarlige Udbrud, da den
store Rulle kom frem under Marke-
tenderskens Bord ved Indgangen til
Forhallen af Parlamentsbygningen,
hvor de to nervøse Kvinder, Frøkn.
Davis og Garrett, som med Hjerte-
banken var kørt til Parlamentet, havde
gemt Petitionen til han kom. Hvor
nær Kvinderne selv troede at være
Maalet ses bedst, naar man læser et
af Lydia Becker's Breve fra den Tid.
Hun taler om at samle Penge til fort-
sat Arbejde og mener blandt andet:
„Hvis vi selv alvorligt vil og spiller
vore Kort rigtigt, vil vi se Kvinder, stem-
mende ved det næste Valg, og jeg er
ganske sikker paa, at selv om de ikke
kommer til at stemme denne Gang,
saa bliver det den sidste Valgdag,
hvor vi bliver udelukkede“. Dette
Haab deltes sikkert af mange og blev
yderligere bestyrket, da en Kvinde,
Lily Maxwell ved en Fejltagelse var
bleven opført paa Stemmelisterne og
afgav sin Stemmeseddel, som blev
modtaget som fulgyldig ved et Supple-
ringsvalg i Manchester d. 26. Novbr.
1867.

De næste Kapitler i Bogen giver
en historisk Oversigt over Stemme-
retsbevægelsen i de følgende Aar.
Som bekendt havde Kvinderne kraftig
Støtte, særlig i Stuart Mill. Men ogsaa
i Jacob Bright og Richard Cobden
m. Fl. I April 1868 blev det første
offentlige Stemmeretsmøde afholdt i
Manchester i „the Free Trade Hall“,
hvor Kvinder (Lydia Becker og flere).